UNIONIN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kolmas jaosto)

21 päivänä lokakuuta 2010 *

Asiassa C-467/08,

jossa on kyse EY 234 artiklaan perustuvasta ennakkoratkaisupyynnöstä, jonka Audiencia Provincial de Barcelona (Espanja) on esittänyt 15.9.2008 tekemällään päätöksellä, joka on saapunut unionin tuomioistuimeen 31.10.2008, saadakseen ennakkoratkaisun asiassa

Padawan SL

vastaan

Sociedad General de Autores y Editores de España (SGAE),

Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisualesin (EGEDA),

* Oikeudenkäyntikieli: espanja.

Asociación de Artistas Intérpretes o Ejecutantes – Sociedad de Gestión de Españan (AIE),

Asociación de Gestión de Derechos Intelectualesin (AGEDI) ja

Centro Español de Derechos Reprográficosin (CEDRO) osallistuessa asian käsittelyyn,

UNIONIN TUOMIOISTUIN (kolmas jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja K. Lenaerts sekä tuomarit D. Šváby, R. Silva de Lapuerta, E. Juhász ja J. Malenovský (esittelevä tuomari),

julkisasiamies: V. Trstenjak,
kirjaaja: johtava hallintovirkamies M. Ferreira,

ottaen huomioon kirjallisessa käsittelyssä ja 4.3.2010 pidetyssä istunnossa esitetyn,

ottaen huomioon huomautukset, jotka sille ovat esittäneet

– Padawan SL, edustajinaan abogado J. Jover Padró, abogado E. Blanco Aymerich ja abogado A. González García,

– Sociedad General de Autores y Editores (SGAE), edustajinaan abogado P. Hernández Arroyo, abogado J. Segovia Murúa, abogado R. Allendesalazar Corchó ja abogado R. Vallina Hoset,

– Entidad de Gestión de Derechos de los Productores Audiovisuales (EGEDA), edustajinaan abogado J. A. Suárez Lozano ja abogado M. Benzal Medina,

– Asociación de Artistas Intérpretes o Ejecutantes – Sociedad de Gestión de España (AIE), edustajanaan abogado C. López Sánchez,

– Asociación de Gestión de Derechos Intelectuales (AGEDI), edustajanaan procurador R. Ros Fernández, avustajanaan abogado F. Márquez Martín,

– Centro Español de Derechos Reprográficos (CEDRO), edustajinaan abogado M. Malmierca Lorenzo ja abogado J. Díaz de Olarte,

– Espanjan hallitus, asiamiehinään J. López-Medel Bascones ja N. Díaz Abad,

– Saksan hallitus, asiamiehinään M. Lumma ja S. Unzeitig,

– Kreikan hallitus, asiamiehinään E.-M. Mamouna ja V. Karra,

– Ranskan hallitus, asiamiehinään G. de Bergues ja B. Beaupère-Manokha,

– Portugalin hallitus, asiamiehinään L. Inez Fernandes ja N. Gonçalves,

– Suomen hallitus, asiamiehenään A. Guimaraes-Purokoski,

– Yhdistyneen kuningaskunnan hallitus, asiamiehenään H. Walker,

– Euroopan komissio, asiamiehinään L. Lozano Palacios ja H. Krämer,

kuultuaan julkisasiamiehen 11.5.2010 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Ennakkoratkaisupyyntö koskee tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY (EYVL L 167, s. 10) 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun ”sopivan hyvityksen” käsitteen tulkintaa; kyseinen hyvitys suoritetaan tekijänoikeuksien haltijoille ”yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen” perusteella.

2 Tämä pyyntö on esitetty asiassa, jossa asianosaisina ovat Padawan SL (jäljempänä Padawan) ja Sociedad General de Autores y Editores de España (jäljempänä SGAE) ja jossa on kyseessä yksityistä kopiointia koskeva maksu, jonka Padawanin väitetään olevan velvollinen maksamaan myymiensä CD-R-, CD-RW- ja DVD-R-levyjen sekä MP3-laitteiden vuoksi.

Asiaa koskevat oikeussäännöt

Direktiivi 2001/29

3 Direktiivin 2001/29 9, 10, 31, 32, 35, 38 ja 39 perustelukappaleessa todetaan seuraavaa:

”9) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien yhdenmukaistamisen on perustuttava suojan korkeaan tasoon, koska nämä oikeudet ovat ratkaisevan tärkeitä henkisen luomistyön kannalta. Niiden suojaaminen auttaa varmistamaan luovuuden ylläpitämisen ja kehittymisen niin tekijöiden, esittäjien, tuottajien, kuluttajien, kulttuurin, teollisuuden kuin suuren yleisön etujen mukaisesti. Tämän vuoksi henkisen omaisuuden tunnustetaan olevan erottamaton osa omaisuuden käsitettä.

10) Voidakseen jatkaa luovaa ja taiteellista työtään tekijöiden tai esittäjien on saatava asianmukainen korvaus työnsä käyttämisestä, kuten myös tuottajien voidakseen rahoittaa tällaista työtä. – –

– –

31) Eri oikeudenhaltijaryhmien välisten samoin kuin eri oikeudenhaltijaryhmien ja suojatun aineiston käyttäjien välisten oikeuksien ja etujen oikeudenmukainen tasapaino on turvattava. – –

32) Tässä direktiivissä annetaan tyhjentävä luettelo poikkeuksista ja rajoituksista kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen ja yleisölle välittämistä koskevaan oikeuteen. Eräät poikkeukset ja rajoitukset koskevat vain kappaleen valmistamista koskevaa oikeutta. Tässä luettelossa otetaan aiheellisella tavalla huomioon jäsenvaltioiden erilaiset oikeudelliset perinteet samalla kun pyritään varmistamaan sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta. Jäsenvaltioiden olisi sovellettava näitä poikkeuksia ja rajoituksia yhdenmukaisella tavalla ja tilannetta olisi arvioitava uudelleen tarkasteltaessa sitä tulevaa lainsäädäntöä, jolla tämä direktiivi pannaan täytäntöön.

– –

35) Tietyissä poikkeus- tai rajoitustapauksissa oikeudenhaltijoiden olisi saatava sopiva hyvitys suojattujen teostensa tai muun aineistonsa käytön korvaamiseksi heille riittävällä tavalla. Tällaisen sopivan hyvityksen muotoa, yksityiskohtaisia järjestelyjä ja mahdollista tasoa määritettäessä olisi otettava huomioon kunkin tapauksen erityisolosuhteet. Näitä olosuhteita arvioitaessa käyttökelpoinen peruste voi olla kyseisestä toimesta oikeudenhaltijoille mahdollisesti aiheutuva haitta. Mikäli oikeudenhaltijat ovat jo saaneet maksun jossakin muussa muodossa, esimerkiksi osana lisenssimaksua, mitään erityistä tai erillistä maksua ei voida edellyttää. Sopivan hyvityksen tason määrittämisessä olisi otettava täysin huomioon, missä määrin direktiivissä tarkoitettuja teknisiä suojaustoimenpiteitä on käytetty. Tietyissä tilanteissa, joissa oikeudenhaltijalle koituva haitta on vähäinen, ei velvoitetta maksun suorittamiseen voi syntyä.

– –

38) Jäsenvaltioilla olisi oltava oikeus säätää poikkeuksesta tai rajoituksesta kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen silloin, kun kyseessä on tietynlainen kappaleen valmistaminen äänite-, kuvatallenne- ja audiovisuaalisesta aineistosta yksityiseen käyttöön sopivaa hyvitystä vastaan. Tähän voi sisältyä oikeudenhaltijoiden menetysten korvausjärjestelmien käyttöönotto tai jatkaminen. – –

39) Yksityiskäyttöön tapahtuvaa kappaleen valmistamista koskevaa poikkeusta tai rajoitusta soveltaessaan jäsenvaltioiden olisi otettava asianmukaisesti huomioon tekninen ja taloudellinen kehitys varsinkin digitaalisen yksityiskäyttöön tapahtuvan kappaleen valmistamisen ja korvausjärjestelmien osalta, kun tehokkaita teknisiä suojausmenetelmiä on käytettävissä. Nämä poikkeukset tai rajoitukset eivät saisi estää teknisten toimenpiteiden käyttöä tai niiden täytäntöönpanoa kiertämisen estämiseksi."

4 Direktiivin 2001/29 2 artiklassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltioiden on säädettävä, että yksinoikeus sallia tai kieltää suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä keinolla ja missä muodossa tahansa kokonaan tai osittain tapahtuva kappaleen valmistaminen on:

a) tekijöillä teostensa osalta;

b) esittäjillä esitystensä tallenteiden osalta;

c) äänitetuottajilla äänitteidensä osalta;

d) elokuvien ensimmäisten tallenteiden tuottajilla elokuviensa alkuperäiskappaleiden ja niiden kopioiden osalta; ja

e) yleisradio-organisaatioilla lähetystensä tallenteiden osalta riippumatta siitä, onko kyseessä lähetysten langallinen vai langaton siirto, tai siirto kaapelin tai satelliitin välityksellä."

5 Direktiivin 2001/29 5 artiklan, jonka otsikkona on "Poikkeukset ja rajoitukset", 2 kohdan b alakohdassa säädetään seuraavaa:

"Jäsenvaltiot voivat säätää poikkeuksista tai rajoituksista 2 artiklassa säädettyyn kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen seuraavissa tapauksissa:

––

b) kun kyseessä ovat luonnollisten henkilöiden mille tahansa välineelle valmistamat kappaleet, jotka on tehty yksityiseen käyttöön ja joiden käyttötarkoitus ei ole välittömästi tai välillisesti kaupallinen, edellyttäen, että oikeudenhaltijat saavat sopivan hyvityksen, jonka osalta otetaan huomioon 6 artiklassa tarkoitettujen teknisten toimenpiteiden soveltaminen kyseiseen teokseen tai aineistoon taikka niiden soveltamatta jättäminen".

6 Kyseisen direktiivin 5 artiklan 5 kohdassa säädetään seuraavaa:

”Tämän artiklan 1, 2, 3 ja 4 kohdan mukaisia poikkeuksia ja rajoituksia sovelletaan vain tietyissä erityistapauksissa, jotka eivät ole ristiriidassa teoksen tai muun aineiston tavanomaisen hyödyntämisen kanssa eivätkä kohtuuttomasti haittaa oikeudenhaltijan oikeutettuja etuja.”

7 Saman direktiivin 6 artiklan, jonka otsikkona on ”Teknisiä toimenpiteitä koskevat velvoitteet”, 3 ja 4 kohdassa säädetään seuraavaa:

”3. Tässä direktiivissä ’teknisillä toimenpiteillä’ tarkoitetaan tekniikoita, laitteita tai osia, jotka on suunniteltu normaalissa käyttötarkoituksessa estämään tai rajoittamaan teoksiin tai muuhun aineistoon kohdistuvia tekoja, joihin ei ole saatu lupaa laissa säädettyjen tekijänoikeuden tai tekijänoikeuden lähioikeuksien haltijalta tai direktiivin 96/9/EY III luvussa säädetyn sui generis -oikeuden haltijalta. Teknisiä toimenpiteitä pidetään tehokkaina, jos oikeudenhaltijat valvovat suojatun teoksen tai muun aineiston käyttöä jonkin sellaisen pääsynvalvontatoimen tai suojauskeinon avulla, jolla tavoiteltu suoja saavutetaan, ja joita ovat esimerkiksi teoksen tai muun aineiston salaus, muuntaminen tai muunlainen muuttaminen taikka kopioinnin valvontajärjestelmä.

4. Jolleivät oikeudenhaltijat ole vapaaehtoisesti toteuttaneet toimenpiteitä, esimerkiksi oikeudenhaltijoiden ja muiden asianosaisten osapuolten välisiä sopimuksia, jäsenvaltioiden on toteutettava 1 kohdassa tarkoitetusta oikeudellisesta suojasta riippumatta asianmukaiset toimenpiteet sen varmistamiseksi, että oikeudenhaltijat tarjoavat 5 artiklan 2 kohdan a alakohdan, 2 kohdan c alakohdan, 2 kohdan d alakohdan, 2 kohdan e alakohdan, 3 kohdan a alakohdan, 3 kohdan b alakohdan tai 3 kohdan e alakohdan mukaisesti kansallisessa laissa säädettyyn poikkeukseen tai rajoitukseen oikeutetulle keinot hyödyntää kyseistä poikkeusta tai rajoitusta siltä osin kuin se on

tarpeen sen hyödyntämiseksi, jos kyseisellä poikkeukseen tai rajoitukseen oikeutetulla on kyseessä oleva suojattu teos tai aineisto laillisesti saatavillaan.

Jäsenvaltio voi toteuttaa tällaisia toimenpiteitä myös edellä 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaiseen poikkeukseen tai rajoitukseen oikeutetun osalta, paitsi jos oikeudenhaltijat ovat jo mahdollistaneet kappaleen valmistamisen yksityiskäyttöön siinä laajuudessa, joka on tarpeen tämän poikkeuksen tai rajoituksen hyödyntämiseksi, ja 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan ja 5 kohdan säännösten mukaisesti, tämän kuitenkaan estämättä oikeudenhaltijoita toteuttamasta riittäviä toimenpiteitä valmistettavien kappaleiden määrän osalta näiden säännösten mukaisesti.

__”

Kansallinen säännöstö

8 Asiaan sovellettava lainsäädäntö sisältyy tekijänoikeuslain konsolidoidun version hyväksymisestä 12.4.1996 annettuun kuninkaan asetukseen (Real Decreto Legislativo) nro 1/1996 (jäljempänä TRLPI). Tätä kuninkaan asetusta on direktiivin 2001/29 täytäntöönpanon yhteydessä muutettu kuninkaan asetuksella nro 1/1996 hyväksytyn tekijänoikeuslain konsolidoidun version muuttamisesta 7.7.2006 annetulla lailla nro 23/2006 (BOE nro 162, 8.7.2006, s. 25561).

9 TRLPI:n 17 §:ssä, jonka otsikkona on ”Yksinoikeus hyödyntää teosta ja sen soveltamista koskevat yksityiskohtaiset säännöt”, säädetään seuraavaa:

”Tekijällä on yksinoikeus hyödyntää teostaan millä tahansa tavalla, ja erityisesti kappaleen valmistamista koskevat oikeudet – –, joita ei voida käyttää ilman hänen lupaansa muissa kuin tässä laissa säädetyissä tapauksissa.”

10 TRLPI:n 18 §:ssä, jonka otsikkona on ”Kappaleen valmistaminen”, säädetään seuraavaa:

”Kappaleen valmistamisella tarkoitetaan koko teoksen tai sen osan tallentamista suoraan tai välillisesti, tilapäisesti tai pysyvästi, millä tahansa tavalla ja missä tahansa muodossa niin, että tallentamisella mahdollistetaan teoksen välittäminen ja kopioiden saaminen teoksesta.”

11 TRLPI:n 31 §:n 2 momentissa säädetään seuraavaa:

”Jo julkaistuista teoksista voidaan valmistaa kappaleita mille tahansa välineelle ilman tekijän lupaa sillä edellytyksellä, että kyseessä ovat luonnollisen henkilön yksityiseen käyttöönsä valmistamat kappaleet teoksista, jotka hän on saanut käyttöönsä laillisesti, ja että valmistettu kappale ei ole tarkoitettu julkiseen eikä kaupalliseen käyttöön, tämän kuitenkaan rajoittamatta – – 25 §:ssä säädetyn sopivan hyvityksen soveltamista.”

12 TRLPI:n 25 §:n, jonka otsikkona on ”Yksityisestä kopioinnista suoritettava sopiva hyvitys”, 1, 2 ja 4 momentissa säädetään seuraavaa:

”1. Kappaleen valmistamisesta teoksista, jotka on julkaistu kirjoina tai asetuksen mukaan kirjoihin rinnastettavina julkaisuina, sekä äänitteistä, videonauhoista ja muista äänitallenteista, kuvatallenteista tai audiovisuaalisista tallenteista, kun valmistaminen tapahtuu muilla kuin typografisilla teknisillä laitteilla tai välineillä ja yksinomaan yksityiseen käyttöön, on suoritettava sopiva hyvitys kertamaksuna kunkin mainittujen kolmen kappaleenvalmistamistavan osalta 4 momentin b kohdassa tarkoitetuille henkilöille niiden immateriaalioikeusmaksujen korvaamiseksi, joita ei voida periä kyseisen kappaleen valmistamisen vuoksi. – –

2. Tämä hyvitys määritetään kunkin kappaleenvalmistamistavan osalta niiden kappaleen valmistamiseen soveltuvien koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden perusteella, jotka on valmistettu Espanjassa tai hankittu sen ulkopuolelta niiden myymiseksi tai käyttämiseksi Espanjassa.

––

4. Edellä 1 momentissa säädetyn lakisääteisen velvoitteen yhteydessä tässä asetuksessa tarkoitetaan

a) ’maksuvelvollisella’ Espanjaan sijoittautuneita valmistajia niiden myydessä 2 momentissa tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita sekä henkilöitä, jotka hankkivat niitä Espanjan ulkopuolelta niiden myymiseksi tai käyttämiseksi Espanjassa.

Tukku- ja vähittäismyyjien, jotka hankkivat tämän jälkeen kyseiset koneet, laitteet ja tarvikkeet, on maksettava hyvitys yhteisvastuullisesti laitteet niille toimittaneiden maksuvelvollisten kanssa, paitsi jos ne näyttävät maksaneensa niille jo hyvityksen, tämän kuitenkaan rajoittamatta 14, 15 ja 20 §:ssä säädetyn soveltamista.

b) ’hyvityksen saajilla’ jollakin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla julkisesti hyödynnettyjen teosten tekijöiden, tapauksen ja kappaleen valmistamistavan mukaan yhdessä kustantajien, ääni- ja kuvatallenteiden tuottajien ja sellaisten esittäjien kanssa, joiden esitykset on tallennettu näille ääni- ja kuvatallenteille.”

13 TRLPI:n 25 §:n 6 momentissa selostetaan menettely sen hyvityksen määrän hyväksymisestä, joka kunkin maksuvelvollisen on suoritettava digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista; tähän menettelyyn osallistuvat kulttuuriministeriö ja teollisuus-, matkailu- ja kauppaministeriö, tekijänoikeuksia hallinnoivat järjestöt, pääasiallisesti maksuvelvollisia edustavat alakohtaiset yhdistykset, kuluttajaliitto sekä talous- ja valtiovarainministeriö.

14 Samassa 6 momentissa säädetään, että ”neuvottelumenettelyyn osallistuvien tahojen ja joka tapauksessa kulttuuriministeriön sekä teollisuus-, matkailu- ja kauppaministeriön on edellisessä kohdassa tarkoitettua ministeriöiden yhteistä päätöstä annettaessa otettava huomioon seuraavat perusteet:

a) vahinko, jota edellä 1 momentissa tarkoitetusta kappaleiden valmistamisesta on todellisuudessa aiheutunut oikeudenhaltijoille, kun otetaan huomioon, että jos oikeudenhaltijalle aiheutuva vahinko on vähäinen, ei velvoitetta maksun suorittamiseen voi syntyä

b) se, missä määrin koneita, laitteita ja tarvikkeita käytetään 1 momentissa tarkoitettuun kappaleiden valmistamiseen

c) näiden koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden tallennuskapasiteetti

d) valmistettujen kappaleiden laatu

e) 161 §:ssä tarkoitettujen teknologisten menetelmien saatavuus, käyttömahdollisuudet ja tehokkuus

f) valmistettujen kappaleiden säilytysaika

g) se, että eri koneisiin ja laitteisiin sovellettavien hyvitysten määrien on oltava taloudellisesti oikeassa suhteessa niiden keskimääräiseen lopulliseen kuluttajahintaan."

15 TRLPI:n 25 §:ään sisältyy 12 momentti, joka koskee henkilöitä, joilla on velvollisuus maksaa hyvitys, ja siinä säädetään seuraavaa:

"Velvollisuus maksaa hyvitys syntyy seuraavissa tilanteissa:

a) valmistajille niiden toimiessa jälleenmyyjinä ja henkilöille, jotka ostavat koneita, laitteita ja tarvikkeita Espanjan ulkopuolelta niiden myymiseksi Espanjassa,

hetkellä, jona maksuvelvollinen siirtää omistusoikeuden tai tarvittaessa jona käyttöoikeus tai nautintaoikeus johonkin kyseisistä koneista, laitteista ja tarvikkeista luovutetaan

b) henkilöille, jotka ostavat koneita, laitteita, ja tarvikkeita Espanjan ulkopuolella niiden käyttämiseksi Espanjassa, niiden ostohetkellä."

Pääasia ja ennakkoratkaisukysymykset

16 SGAE on eräs tekijänoikeuksia hallinnoivista yhteisöistä Espanjassa.

17 Padawan myy CD-R-, CD-RW- ja DVD-R-levyjä sekä MP3-laitteita. SGAE vaati, että Padawan maksaa TRLPI:n 25 §:ssä säädetyn yksityistä kopiointia koskevan maksun vuosilta 2002–2004. Padawan kieltäytyi sillä perusteella, että tämän maksun soveltaminen näihin digitaalisiin tarvikkeisiin erotuksetta ja riippumatta siitä, mihin niitä on tarkoitus käyttää (yksityinen käyttö tai ammatti- tai kaupallinen toiminta) on direktiivin 2001/29 vastaista. Juzgado de lo Mercantil nº 4 de Barcelona hyväksyi 14.6.2007 antamassaan ratkaisussa SGAE:n vaatimuksen kokonaisuudessaan ja Padawan velvoitettiin maksamaan 16 759,25 euroa laillisine korkoineen.

18 Padawan valitti tuosta ratkaisusta ennakkoratkaisupyynnön esittäneeseen tuomioistuimeen.

19 Audiencia Provincial de Barcelona päätti kuultuaan asianosaisia ja Ministerio Fiscalia ennakkoratkaisupyynnön esittämisen tarpeellisuudesta lykätä ratkaisun antamista ja esittää unionin tuomioistuimelle seuraavat ennakkoratkaisukysymykset:

”1) Onko direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan käsite ’sopiva hyvitys’ yhdenmukaistettu käsite, jonka osalta merkitystä ei ole jäsenvaltioille annetulla mahdollisuudella valita maksunperimisjärjestelmät, joita ne pitävät asianmukaisina immateriaalioikeuksien haltijoiden ’sopivaa hyvitystä’ koskevan oikeuden toteuttamiseksi tilanteissa, joissa tähän oikeuteen vaikuttaa kappaleen valmistamista koskevasta oikeudesta tehty yksityistä kopiointia koskeva poikkeus?

2) Onko, riippumatta siitä, millainen on järjestelmä, jota kukin jäsenvaltio käyttää määrittääkseen sopivan hyvityksen, siinä noudatettava oikeudenmukaista tasapainoa asianomaisten kesken eli yhtäältä niiden immateriaalioikeuksien haltijoiden, joiden oikeuksiin yksityistä kopiointia koskeva poikkeus vaikuttaa, eli kyseisen hyvityksen saajien, ja toisaalta välittömästi ja välillisesti maksuvelvollisten kesken ja onko tämän tasapainon määrittämisessä ratkaiseva merkitys sopivan hyvityksen perustelulla eli yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta aiheutuvan vahingon korvaamisella?

3) Onko niissä tapauksissa, joissa jäsenvaltio valitsee järjestelmän, jossa digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista peritään maksu, *tämän maksun* (sopiva hyvitys yksityisestä kopioinnista) *välttämättä liityttävä* direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohdalla tavoitellun päämäärän ja kyseisen säännöksen asiayhteyden mukaisesti *näiden koneiden ja tarvikkeiden oletettavaan käyttämiseen* sellaisessa kappaleiden valmistamisessa, jolle on myönnetty *yksityistä kopiointia* koskeva poikkeus, jolloin maksun

periminen olisi perusteltua silloin, kun digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita oletettavasti käytetään yksityiseen kopiointiin, mutta ei päinvastaisessa tapauksessa?

4) Mikäli jäsenvaltio valitsee järjestelmän, jossa yksityisestä kopioinnista peritään 'maksu', onko 'sopivan hyvityksen' käsitteen mukaista, että kyseistä 'maksua' sovelletaan erotuksetta yrityksiin ja ammatinharjoittajiin, jotka hankkivat digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita ja tarvikkeita selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiskäyttöön tapahtuvaan kopiointiin?

5) Onko Espanjan valtion käyttöön ottama järjestelmä, jossa yksityistä kopiointia koskeva maksu peritään erotuksetta kaikista digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista, ristiriidassa direktiivin 2001/29/EY kanssa sen vuoksi, että sopivan hyvityksen ja sen perusteena olevan, yksityisen kopioinnin muodossa tapahtuvan [kappaleen valmistamista koskevan] oikeuden rajoittamisen välillä ei ole asianmukaista vastaavuutta, koska sitä sovelletaan suuressa määrin myös erilaisissa tilanteissa, joissa ei ole olemassa sellaista oikeuksien rajoittamista, joka on taloudellisen hyvityksen perusteena?"

Ennakkoratkaisukysymysten arviointi

Tutkittavaksi ottaminen

20 Ensinnäkin Centro Español de Derechos Reprográficos ja Espanjan hallitus toteavat pääasiallisesti, että ennakkoratkaisupyynnöllä ei ole merkitystä pääasian ratkaisun

kannalta, koska direktiiviä 2001/29 ei voida ajallisesti soveltaa siihen. Niiden mukaan nyt käsiteltävään asiaan sovelletaan tämän direktiivin kansallisten täytäntöönpanosäännösten voimaantuloa edeltäviä kansallisia säännöksiä. Tämän seurauksena kyseisen direktiivin 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaan sisältyvän sopivan hyvityksen käsitteen tulkinta ei ole tarpeen tämän asian ratkaisemiseksi.

21 Tästä on muistutettava, että SEUT 267 artiklan mukaisessa unionin tuomioistuimen ja kansallisten tuomioistuinten välisessä yhteistyössä yksinomaan kansallisen tuomioistuimen, jossa asia on vireillä ja joka vastaa annettavasta ratkaisusta, tehtävänä on kunkin asian erityispiirteiden perusteella harkita, onko ennakkoratkaisu tarpeen asian ratkaisemiseksi ja onko sen unionin tuomioistuimelle esittämillä kysymyksillä merkitystä asian kannalta. Kun siis kansallisten tuomioistuinten esittämät kysymykset koskevat unionin oikeussäännön tulkintaa, unionin tuomioistuin on lähtökohtaisesti velvollinen ratkaisemaan ne (ks. mm. asia C-379/98, PreussenElektra, tuomio 13.3.2001, Kok., s. I-2099, 38 kohta; asia C-18/01, Korhonen ym., tuomio 22.5.2003, Kok., s. I-5321, 19 kohta ja yhdistetyt asiat C-261/07 ja C-299/07, VTB-VAB ja Galatea, tuomio 23.4.2009, Kok., s. I-2949, 32 kohta).

22 Sitä vastoin unionin tuomioistuimen tehtävänä ennakkoratkaisumenettelyssä ei ole lausua kansallisten säännösten tulkinnasta eikä antaa ratkaisua siitä, onko kansallinen tuomioistuin tulkinnut näitä säännöksiä oikein. Unionin tuomioistuimen tehtävänä on unionin tuomioistuinten ja kansallisten tuomioistuinten välisen toimivallanjaon mukaisesti ottaa huomioon ennakkoratkaisukysymyksiin liittyvät tosiasiat ja oikeudelliset seikat sellaisina kuin nämä on ennakkoratkaisupyynnössä esitetty (yhdistetyt asiat C-482/01 ja C-493/01, Orfanopoulos ja Oliveri, tuomio 29.4.2004, Kok., s. I-5257, 42 kohta; asia C-330/07, Jobra, tuomio 4.12.2008, Kok., s. I-9099, 17 kohta ja yhdistetyt asiat C-378/07–C-380/07, Angelidaki ym., tuomio 23.4.2009, Kok., s. I-3071, 48 kohta).

23 Nyt käsiteltävästä ennakkoratkaisupyynnöstä on todettava yhtäältä, että se koskee unionin oikeussäännön eli direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan tulkintaa, joka kuuluu unionin tuomioistuimen toimivaltaan sen käsitellessä ennakkoratkaisupyyntöä, ja että toisaalta huomioitaessa ajanjakso, jolta pääasian kohteena olevaa maksua vaaditaan, ja direktiivin 2001/29 13 artiklan 1 kohdan ensimmäisessä alakohdassa sen täytäntöönpanolle asetetun määräajan päättymispäivä eli 22.12.2002, ei ole suljettu pois, että ennakkoratkaisupyynnön esittänyt kansallinen tuomioistuin saattaa joutua tekemään päätelmät, joita sen pyytämä tulkinta edellyttää, erityisesti sen velvollisuuden täyttämiseksi, jonka mukaan kansallista oikeutta on tulkittava ottaen huomioon unionin oikeus (asia C-106/89, Marleasing, tuomio 13.11.1990, Kok., s. I-4135, Kok. Ep. X, s. 599, 8 kohta).

24 Toisaalta ajallisesti sovellettavan kansallisen lainsäädännön määrittäminen on kansallisen oikeuden tulkintaa koskeva kysymys, joka ei kuulu unionin tuomioistuimen toimivaltaan sen käsitellessä ennakkoratkaisupyyntöä.

25 Näin ollen ensimmäinen oikeudenkäyntiväite on hylättävä.

26 Toiseksi SGAE väittää, että kansallisen tuomioistuimen esittämät ennakkoratkaisukysymykset on jätettävä tutkimatta, koska ne koskevat kansallisen oikeuden mukaisia oikeudellisia tilanteita, joita ei ole yhdenmukaistettu direktiivillä 2001/29. Sen mukaan esitetyt kysymykset perustuvat näet pääasiallisesti sellaisiin seikkoihin, jotka kuuluvat jäsenvaltioiden toimivaltaan. SGAE:n mukaan unionin tuomioistuimella ei ole ennakkoratkaisupyynnön yhteydessä toimivaltaa tulkita ja soveltaa kansallista oikeutta.

27 On kuitenkin muistutettava, että se, koskevatko kansallisen tuomioistuimen esittämät kysymykset muuta kuin unionin oikeuden soveltamisalaan kuuluvaa asiaa siksi, että direktiivissä 2001/29 toteutetaan kyseisen alan yhdenmukaistaminen vain vähimmäistason mukaisesti, liittyy kysymysten aineelliseen tutkimiseen eikä niiden

tutkittavaksi ottamiseen (ks. yhdistetyt asiat C-51/96 ja C-191/97, Deliège, tuomio 11.4.2000, Kok., s. I-2549, 28 kohta). Näin ollen SGAE:n esittämä väite, jonka mukaan tätä direktiiviä ei sovelleta pääasiassa, ei liity asian tutkittavaksi ottamiseen vaan kuuluu kyseisten kysymysten aineelliseen puoleen (ks. vastaavasti yhdistetyt asiat C-295/04–C-298/04, Manfredi ym., tuomio 13.7.2006, Kok., s. I-6619, 30 kohta).

28 Koska toinen oikeudenkäyntiväite on hylättävä, ennakkoratkaisupyyntö on kaiken edellä esitetyn perusteella otettava tutkittavaksi.

Asiakysymys

Ensimmäinen kysymys

29 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee ensimmäisellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ”sopivan hyvityksen” käsite unionin oikeuden itsenäinen käsite, jota on tulkittava yhdenmukaisella tavalla kaikissa jäsenvaltioissa, siten, että merkitystä ei ole jälkimmäisille annetulla mahdollisuudella määrittää tätä hyvitystä koskevan oikeuden yksityiskohtaiset toteuttamistavat.

30 On muistutettava, että direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan jäsenvaltioiden, jotka päättävät vahvistaa kopiointia yksityiseen käyttöön koskevan poikkeuksen kansallisessa oikeudessaan, on säädettävä ”sopivan hyvityksen” suorittamisesta oikeudenhaltijoille.

31 Aluksi on todettava, että kyseisen 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tai missään muussakaan direktiivin 2001/29 säännöksessä ei viitata ”sopivan hyvityksen” käsitteen osalta jäsenvaltioiden kansalliseen oikeuteen.

32 Vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan sekä unionin oikeuden yhdenmukainen soveltaminen että yhdenvertaisuusperiaate edellyttävät tällaisessa tilanteessa, että unionin oikeuden sellaisen säännöksen sanamuotoa, joka ei sisällä nimenomaista viittausta jäsenvaltioiden oikeuteen sisältönsä ja soveltamisalansa määrittämiseksi, on tavallisesti tulkittava koko Euroopan unionissa itsenäisesti ja yhdenmukaisesti ja että tässä tulkinnassa on otettava huomioon säännöksen asiayhteys ja kyseisellä lainsäädännöllä tavoiteltu päämäärä (ks. mm. asia 327/82, Ekro, tuomio 18.1.1984, Kok., s. 107, 11 kohta; asia C-287/98, Linster, tuomio 19.9.2000, Kok., s. I-6917, 43 kohta ja asia C-523/07, A, tuomio 2.4.2009, Kok., s. I-2805, 34 kohta).

33 Tästä oikeuskäytännöstä käy ilmi, että sopivan hyvityksen käsitteen, joka sisältyy säännökseen, joka on osa direktiiviä, jossa ei viitata kansalliseen oikeuteen, on katsottava olevan unionin oikeuden itsenäinen käsite ja sitä on tulkittava yhdenmukaisella tavalla unionin alueella (ks. analogisesti vuokraus- ja lainausoikeuksista sekä tietyistä tekijänoikeuden lähioikeuksista henkisen omaisuuden alalla 19.11.1992 annetun neuvoston direktiivin 92/100/ETY (EYVL L 346, s. 61) 8 artiklan 2 kohdassa mainitusta ”kohtuullisen korvauksen” käsitteestä asia C-245/00, SENA, tuomio 6.2.2003, Kok., s. I-1251, 24 kohta).

34 Tätä päätelmää tukee sen säännöstön tavoite, johon sopivan hyvityksen käsite kuuluu.

35 Direktiivin 2001/29, joka perustuu erityisesti EY 95 artiklaan ja jolla pyritään tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamiseen tietoyhteiskunnassa sekä jäsenvaltioiden lainsäädäntöjen välisistä eroavuuksista johtuvan kilpailun vääristymisen estämiseen sisämarkkinoilla (asia C-479/04, Laserdisken, tuomio 12.9.2006, Kok., s. I-8089, 26 ja 31–34 kohta), tavoite edellyttää unionin oikeuden itsenäisten käsitteiden kehittämistä. Unionin lainsäätäjän pyrkimys direktiivin 2001/29 mahdollisimman yhdenmukaiseen tulkintaan käy ilmi erityisesti tämän direktiivin 32 perustelukappaleesta, jossa jäsenvaltioita kehotetaan soveltamaan kappaleen valmistamista koskevaan oikeuteen liittyviä poikkeuksia ja rajoituksia yhdenmukaisella tavalla, jotta sisämarkkinoiden asianmukainen toiminta varmistettaisiin.

36 Vaikka siis jäsenvaltiot voivat direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan nojalla vapaaehtoisesti päättää vahvistaa yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen unionin oikeudessa vahvistetusta kappaleen valmistamista koskevasta tekijän yksinoikeudesta, tätä mahdollisuutta käyttävien jäsenvaltioiden on säädettävä sopivan hyvityksen suorittamisesta tekijöille, jotka ovat kärsineet vahinkoa tämän poikkeuksen soveltamisen vuoksi. Tulkinta, jonka mukaan jäsenvaltioilla, jotka ovat vahvistaneet tällaisen samanlaisen poikkeuksen, josta säädetään unionin oikeudessa ja jonka olennainen osa ”sopivan hyvityksen” käsite on kyseisen direktiivin 35 ja 38 perustelukappaleen mukaan, olisi vapaus täsmentää sen osatekijät siten, että ne eivät olisi johdonmukaisia ja yhdenmukaistettuja vaan voisivat vaihdella jäsenvaltiosta toiseen, olisi vastoin edellisessä kohdassa selostettua kyseisen direktiivin tavoitetta.

37 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella ensimmäiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitettu ”sopivan hyvityksen” käsite on itsenäinen unionin oikeuden käsite, jota on tulkittava yhdenmukaisella tavalla kaikissa jäsenvaltioissa, jotka ovat ottaneet käyttöön yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen, siten, että merkitystä ei ole näille jäsenvaltioille annetulla

mahdollisuudella määrittää unionin oikeudessa ja erityisesti samassa direktiivissä asetetuissa rajoissa sopivan hyvityksen muoto, rahoitus- ja perimistavat sekä suuruus.

Toinen kysymys

38 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee toisella kysymyksellään pääasiallisesti, edellyttääkö ”oikeudenmukainen tasapaino” asianomaisten kesken sitä, että sopiva hyvitys on laskettava yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta tekijälle aiheutuvan vahingon perusteella. Se pyrkii myös selvittämään, keitä ovat vahinkoa kärsineiden tekijöiden lisäksi ne asianomaiset, joiden kesken tämän ”oikeudenmukaisen tasapainon” on vallittava.

39 Ensinnäkin tekijälle aiheutuvaa vahinkoa koskevan kriteerin merkityksestä sopivaa hyvitystä laskettaessa on todettava, että direktiivin 2001/29 35 ja 38 perustelukappaleesta käy ilmi, että sopivan hyvityksen tarkoituksena on korvata tekijöille ”riittävällä tavalla” suojattujen teosten käyttö ilman heidän lupaansa. Määritettäessä tämän korvauksen tasoa on otettava huomioon ”käyttökelpoisena perusteena” kyseisestä kappaleen valmistamisesta tekijälle ”mahdollisesti aiheutuva haitta”; jos ”haitta on vähäinen”, ei velvoitetta maksun suorittamiseen kuitenkaan voi syntyä. Yksityistä kopiointia koskevaan poikkeukseen on näin ollen voitava sisältyä ”oikeudenhaltijoiden menetysten korvausjärjestelmä”.

40 Näistä säännöksistä seuraa, että sopivan hyvityksen periminen ja suuruus liittyvät vahinkoon, joka tekijälle aiheutuu siitä, että hänen suojatusta teoksestaan valmistetaan ilman lupaa kappale yksityiseen käyttöön. Tästä näkökulmasta sopivan hyvityksen on katsottava olevan korvaus tekijälle aiheutuneesta vahingosta.

41 Lisäksi direktiivin 2001/29 35 ja 38 perustelukappaleessa käytetyt termit ”korvaamiseksi” ja ”korvaus-” ilmentävät unionin lainsäätäjän pyrkimystä perustaa erityinen korvausjärjestelmä, jonka toteuttamisen taustalla on oikeudenhaltijoille aiheutuva vahinko, joka saa pääsääntöisesti aikaan ”korvaus”velvollisuuden jälkimmäisiä kohtaan.

42 Näin ollen sopiva hyvitys on välttämättä laskettava yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta suojattujen teosten tekijöille aiheutuvan vahingon perusteella.

43 Toiseksi on todettava niistä henkilöistä, joita ”oikeudenmukainen tasapaino” koskee, että direktiivin 2001/29 31 perustelukappaleessa todetaan, että yhtäältä tekijöiden, joille sopiva hyvitys suoritetaan, ja toisaalta suojatun aineiston käyttäjien välisten oikeuksien ja etujen ”oikeudenmukainen tasapaino” on turvattava.

44 Siitä, että luonnollinen henkilö ottaa kopion yksityisesti, on katsottava aiheutuvan vahinkoa kyseisen teoksen tekijälle.

45 Tästä seuraa, että vahinkoa kappaleen valmistamista koskevan yksinoikeuden haltijalle aiheuttaa henkilö, joka ottaa kopion suojatusta teoksesta yksityiseen käyttöönsä pyytämättä etukäteen lupaa kyseiseltä oikeudenhaltijalta. Näin ollen tällaisen henkilön on pääsääntöisesti korvattava kyseiseen kappaleen valmistamiseen liittyvä vahinko maksamalla tälle oikeudenhaltijalle suoritettavan korvauksen.

46 Kun otetaan kuitenkin huomioon ne käytännön vaikeudet, joita liittyy yksityisten käyttäjien yksilöintiin samoin kuin heidän velvoittamiseensa korvaamaan oikeudenhaltijoille aiheuttamansa vahinko, ja koska kustakin yksityisestä käytöstä aiheutuva vahinko erikseen arvioituna saattaa osoittautua vähäiseksi, jolloin velvoitetta maksun suorittamiseen ei voi syntyä, kuten direktiivin 2001/29 35 perustelukappaleen viimeisessä virkkeessä todetaan, jäsenvaltiot voivat vahvistaa sopivan hyvityksen rahoittamiseksi ”yksityistä kopiointia koskevan maksun”, jota ei peritä kyseisiltä yksityishenkilöiltä vaan niiltä, joilla on hallinnassaan digitaaliseen kappaleenvalmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita ja jotka antavat tällä perusteella oikeudellisesti tai tosiasiallisesti näitä laitteita yksityishenkilöiden käyttöön tai suorittavat heille kappaleenvalmistamispalvelun. Tällaisessa järjestelmässä henkilöiden, joilla on näitä laitteita hallinnassaan, on suoritettava yksityistä kopiointia koskeva maksu.

47 On totta, että tällaisessa järjestelmässä suojatun aineiston käyttäjät eivät ole velvollisia rahoittamaan sopivaa hyvitystä, toisin kuin direktiivin 2001/29 31 perustelukappaleessa näytettäisiin edellytettävän.

48 On kuitenkin todettava, että yhtäältä sopivan hyvityksen rahoittamiseen velvollisten tahojen toiminta eli se, että ne antavat yksityisten käyttäjien käyttöön kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita tai suorittavat kappaleenvalmistamispalvelun, on välttämätön tosiasiallinen edellytys sille, että luonnolliset henkilöt voivat saada yksityisiä kopioita. Toisaalta mikään ei estä näitä maksuvelvollisia perimästä yksityistä kopiointia koskevaa maksua sisällyttämällä sen kyseisten kappaleen valmistamiseen tarkoitettujen koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden käyttöön antamisesta tai suoritetusta kappaleenvalmistamispalvelusta perimäänsä hintaan. Siten maksusta aiheutuvasta kustannuksesta vastaa lopullisesti yksityinen käyttäjä, joka maksaa tämän hinnan. Tässä tilanteessa yksityistä käyttäjää, jonka käyttöön digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetut koneet, laitteet ja tarvikkeet annetaan tai jolle suoritetaan kappaleenvalmistamispalvelu, on tosiasiassa pidettävä sopivasta hyvityksestä ”välillisesti maksuvelvollisena”.

49 Koska kyseisessä järjestelmässä näin ollen mahdollistetaan se, että maksuvelvolliset voivat vyöryttää maksusta aiheutuvan kustannuksen yksityisten käyttäjien maksettavaksi, jolloin viimeksi mainitut vastaavat yksityistä kopiointia koskevasta maksusta aiheutuvasta kustannuksesta, järjestelmää on pidettävä yhteensopivana tekijöiden ja suojatun aineiston käyttäjien etujen kesken vallitsevan ”oikeudenmukaisen tasapainon” kanssa.

50 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella toiseen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että ”oikeudenmukainen tasapaino” asianomaisten kesken edellyttää, että sopiva hyvitys on laskettava yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta suojattujen teosten tekijöille aiheutuvan vahingon perusteella. Tämän ”oikeudenmukaisen tasapainon” mukaista on säätää, että henkilöt, joilla on hallinnassaan digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita ja jotka antavat tällä perusteella oikeudellisesti tai tosiasiallisesti näitä laitteita yksityishenkilöiden käyttöön tai suorittavat heille kappaleenvalmistamispalvelun, ovat velvollisia rahoittamaan sopivan hyvityksen, koska näillä henkilöillä on mahdollisuus vyöryttää tästä rahoittamisesta aiheutuva todellinen kustannus yksityisten käyttäjien maksettavaksi.

Kolmas ja neljäs kysymys

51 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee kolmannella ja neljännellä kysymyksellään, joita on tarkasteltava yhdessä, onko direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohdan mukaan digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista perittävän maksun, jolla on tarkoitus rahoittaa sopiva hyvitys, välttämättä liityttävä näiden koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden oletettavaan käyttämiseen yksityiseen kopiointiin. Se tiedustelee myös, onko yksityistä kopiointia koskevan maksun soveltaminen erotuksetta kyseisiin digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitettuihin laitteisiin, koneisiin ja tarvikkeisiin, jotka on selvästi varattu muuhun

tarkoitukseen kuin yksityiskäyttöön tapahtuvaan kopiointiin, yhteensopivaa direktiivin 2001/29 kanssa.

52 Aluksi on todettava, että tämän tuomion 46 ja 48 kohdassa selostetun kaltainen sopivan hyvityksen rahoittamiseksi perustettu järjestelmä soveltuu yhteen ”oikeudenmukaista tasapainoa” koskevien edellytysten kanssa vain, jos kyseisiä kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja laitteita, koneita ja tarvikkeita voidaan käyttää yksityiseen kopiointiin, jolloin niistä voi aiheutua vahinkoa suojatun teoksen tekijälle. Näiden edellytysten valossa digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista perittävän yksityistä kopiointia koskevan maksun on välttämättä liityttävä näiden koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden käyttämiseen yksityiseen kopiointiin.

53 Näin ollen yksityistä kopiointia koskevan maksun periminen erotuksetta kaikista digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista, mukaan luettuna kansallisen tuomioistuimen nimenomaisesti mainitsemassa tapauksessa, jossa muut kuin luonnolliset henkilöt ovat hankkineet koneet, laitteet ja tarvikkeet selvästi muuhun tarkoitukseen kuin yksityiskäyttöön tapahtuvaa kopiointia varten, ei ole yhteensopivaa direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan kanssa.

54 Kun sitä vastoin kyseiset laitteet on annettu luonnollisten henkilöiden käyttöön yksityiskäyttöä varten, ei ole välttämätöntä näyttää toteen, että he ovat todella tehneet näiden laitteiden avulla yksityisiä kopioita ja että he ovat siten todella aiheuttaneet vahinkoa suojatun teoksen tekijälle.

55 Näiden luonnollisten henkilöiden voidaan näet oikeutetusti olettaa käyttävän täysin hyväkseen sitä, että he saavat laitteet käyttöönsä, eli heidän oletetaan käyttävän kaikkia kyseisiin laitteisiin liittyviä toimintoja, mukaan luettuna kappaleen valmistaminen.

56 Näin ollen näiden laitteiden tai koneiden pelkkä kappaleenvalmistamiskapasiteetti riittää oikeuttamaan yksityistä kopiointia koskevan maksun perimisen, mikäli kyseiset koneet tai laitteet on annettu luonnollisten henkilöiden yksityiseen käyttöön.

57 Tällaista tulkintaa tukee direktiivin 2001/29 35 perustelukappaleen sanamuoto. Siinä näet ei mainita käyttökelpoisena perusteena sopivan hyvityksen tason määrittämistä varten pelkästään ”haittaa” sellaisenaan vaan myös ”mahdollisesti aiheutuva” haitta. Se, että suojatun teoksen tekijälle voi ”mahdollisesti” aiheutua haittaa, on seurausta sen välttämättömän ennakkoedellytyksen toteutumisesta, että luonnollisen henkilön käyttöön annetaan kopioinnin mahdollistavia laitteita tai koneita, eikä ole välttämätöntä, että käyttöön antamisen jälkeen yksityisiä kopioita todella tehtäisiin.

58 Lisäksi oikeuskäytännön mukaan tekijänoikeuden näkökulmasta on otettava huomioon loppukäyttäjän eli kyseisessä oikeustapauksessa majoitusliikkeen asiakaskunnan pelkkä mahdollisuus katsella yleisradioituja teoksia majoitusliikkeen heidän käyttöönsä asettamien televisiovastaanottimien ja televisiosignaalien avulla eikä kyseisten asiakkaiden tosiasiallista mahdollisuutta saada näitä teoksia saatavilleen (asia C-306/05, SGAE, tuomio 7.12.2006, Kok., s. I-11519, 43 ja 44 kohta).

59 Edellä esitettyjen seikkojen perusteella kolmanteen ja neljänteen kysymykseen on vastattava, että direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista perittävän sopivan hyvityksen rahoittamiseksi tarkoitetun maksun on välttämättä liityttävä näiden koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden oletettavaan käyttämiseen yksityiseen kappaleiden valmistamiseen. Näin ollen yksityistä kopiointia koskevan maksun periminen erotuksetta erityisesti sellaisista digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista, joita ei ole annettu yksityisten käyttäjien käyttöön ja jotka on selvästi varattu muuhun tarkoitukseen kuin

yksityiskäyttöön tapahtuvaan kopiointiin, ei ole yhteensopivaa direktiivin 2001/29 kanssa.

Viides kysymys

60 Kansallinen tuomioistuin tiedustelee viidennellä kysymyksellään pääasiallisesti, onko Espanjan kuningaskunnan käyttöön ottama järjestelmä, jossa yksityistä kopiointia koskeva maksu peritään erotuksetta kaikista digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista niiden käyttötarkoituksesta riippumatta, yhteensopiva direktiivin 2001/29 kanssa.

61 Tämän osalta vakiintuneesta oikeuskäytännöstä käy ilmi, että jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä lukuun ottamatta unionin tuomioistuimen tehtävänä ei ole antaa ratkaisua kansallisen säännöksen yhteensopivuudesta unionin oikeuden kanssa. Tällainen toimivalta kuuluu kansallisille tuomioistuimille, ja niiden on annettava tällainen ratkaisu tarvittaessa sen jälkeen, kun ne ovat saaneet unionin tuomioistuimelta ennakkoratkaisun muodossa tarpeelliset täsmennykset unionin oikeuden ulottuvuudesta ja tulkinnasta (ks. asia C-347/87, Triveneta Zuccheri ym. v. komissio, tuomio 22.3.1990, Kok., s. I-1083, 16 kohta).

62 Näin ollen on kansallisen tuomioistuimen asiana arvioida neljään ensimmäiseen kysymykseen annettujen vastausten valossa espanjalaisen yksityistä kopiointia koskevaa maksua käsittelevän järjestelmän yhteensopivuutta direktiivin 2001/29 kanssa.

63 Näin ollen unionin tuomioistuimen ei ole vastattava viidenteen kysymykseen.

Oikeudenkäyntikulut

64 Pääasian asianosaisten osalta asian käsittely unionin tuomioistuimessa on välivaihe kansallisessa tuomioistuimessa vireillä olevan asian käsittelyssä, minkä vuoksi kansallisen tuomioistuimen asiana on päättää oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta. Oikeudenkäyntikuluja, jotka ovat aiheutuneet muille kuin näille asianosaisille huomautusten esittämisestä unionin tuomioistuimelle, ei voida määrätä korvattaviksi.

Näillä perusteilla unionin tuomioistuin (kolmas jaosto) on ratkaissut asian seuraavasti:

1) Tekijänoikeuden ja lähioikeuksien tiettyjen piirteiden yhdenmukaistamisesta tietoyhteiskunnassa 22.5.2001 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2001/29/EY 5 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun ”sopivan hyvityksen” käsite on itsenäinen unionin oikeuden käsite, jota on tulkittava yhdenmukaisella tavalla kaikissa jäsenvaltioissa, jotka ovat ottaneet käyttöön yksityistä kopiointia koskevan poikkeuksen, siten, että merkitystä ei ole näille jäsenvaltioille annetulla mahdollisuudella määrittää unionin oikeudessa ja erityisesti samassa direktiivissä asetetuissa rajoissa sopivan hyvityksen muoto, rahoitus- ja perimistavat sekä suuruus.

2) Direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että ”oikeudenmukainen tasapaino” asianomaisten kesken edellyttää, että sopiva hyvitys on laskettava yksityistä kopiointia koskevasta poikkeuksesta suojattujen teosten tekijöille aiheutuvan vahingon perusteella. Tämän ”oikeudenmukaisen tasapainon” mukaista on säätää, että henkilöt, joilla on hallinnassaan digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitettuja koneita, laitteita ja tarvikkeita ja jotka antavat tällä perusteella oikeudellisesti tai tosiasiallisesti näitä laitteita yksityishenkilöiden käyttöön tai suorittavat heille kappaleenvalmistamispalvelun, ovat velvollisia rahoittamaan sopivan hyvityksen,

koska näillä henkilöillä on mahdollisuus vyöryttää tästä rahoittamisesta aiheutuva todellinen kustannus yksityisten käyttäjien maksettavaksi.

3) Direktiivin 2001/29 5 artiklan 2 kohdan b alakohtaa on tulkittava siten, että digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista perittävän sopivan hyvityksen rahoittamiseksi tarkoitetun maksun on välttämättä liityttävä näiden koneiden, laitteiden ja tarvikkeiden oletettavaan käyttämiseen yksityiseen kappaleiden valmistamiseen. Näin ollen yksityistä kopiointia koskevan maksun periminen erotuksetta erityisesti sellaisista digitaaliseen kappaleen valmistamiseen tarkoitetuista koneista, laitteista ja tarvikkeista, joita ei ole annettu yksityisten käyttäjien käyttöön ja jotka on selvästi varattu muuhun tarkoitukseen kuin yksityiskäyttöön tapahtuvaan kopiointiin, ei ole yhteensopivaa direktiivin 2001/29 kanssa.

Allekirjoitukset